Адыгэ макъ

№ 16 (20529)

2014-рэ илъэс

БЭРЭСКЭЖЪЫЙ
ЩЫЛЭ МАЗЭМ и 29-рэ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Журналистхэм аlукlагъ

АР-м и Лlышъхьэу Тхьакlущынэ Аслъан хабзэ зэрэфэхъугъэу, илъэсэу икlыгъэм изэфэхьысыжьхэм афэгъэхьыгъэ пресс-конференцие тыгъуасэ къытыгъ. Ащ республикэ, район ыкlи къэлэ СМИ-хэм ялlыкlохэм ямызакъоу, гупчэ гъэзетхэм, гъунэгъу Краснодар краим яжурналистхэр хэлэжьагъэх.

— Журналистхэм саlукlэныр сыдигъокlи сигуап, анахьэу мыщ фэдэ зэlукlэгъухэр ары, — къыщиlуагъ Тхьакlущынэ Аслъан пэублэ псалъэу къышlыгъэм. — Зэфэхьысыжь гъэнэфагъэхэр ошlых, lофхэм язытет, неущырэ мафэм анахьэу унаlэ зытебгъэтын фаехэм узэдатегущыlэ, лъэныкъуабэхэм гу альыуагъатэ.

АР-м и Лlышъхьэ республикэм инепэрэ щыlакlэ, социальнэ-экономическэ хэхъоныгъэхэм, туризмэм изегъэушъомбгъун зэрэдэлажьэхэрэм кlэкlэу къатегущыlагъ. Нэужым журналистхэм яупчlэхэм джэуапхэр къаритыжьыгъэх. Ахэм янахьыбэри социальнэ-экономикэ лъэныкъор, финансхэр ары зыфэгъэхьыгъагъэхэр. Джэуапэу къытыжьыгъэхэм нахь игъэкlотыгъэу lофхэм язытет Лlышъхьэм къащыриlотыкlыгъ. Гъэсэныгъэм, медицинэм, гъогухэм яшlын, Олимпиадэм имашlо Адыгеим зэрэщыпэгъокlыщтхэм, нэмыкlхэм афэгъэхьыгъэ упчlэхэри къатыгъэх.

Пресс-конференциер зэрэкlуагъэр нахь игъэкlотыгъэу тигъэзет къыхиутыщт.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лlышъхьэ и Указ

Щытхъуцlэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ юрист» зыфиlорэр С.Д. Воробьевым фэгъэшъошэгъэным ехьылlагъ

Хэбзэгъэуцугъэм игъэпытэнкlэ гъэхъагъэу иlэхэм апае щытхъуцlэу **«Адыгэ Республикэм изаслуженнэ юрист»** зыфиlорэр **Воробьев Сергей Дмитрий ыкъом —** Урысые Федерацием и Генеральнэ прокурор игуадзэ фэгъэшъошэгъэнэу.

**Адыгэ Республикэм и Лlышъхьэу
ТХЬАКlУЩЫНЭ Аслъан**

къ. Мыекъуапэ,
щылэ мазэм и 24-рэ,
2014-рэ илъэс
N 4

Щынэгъончъэным иlофыгъохэм атегущыlагъэх

Терроризмэм пэшlуекlогъэнымкlэ республикэм щызэхащэгъэ комиссиемрэ оперативнэ штабымрэ тыгъуасэ зэдырялэгъэ зэхэсыгъор зэрищагъ Адыгэ Республикэм и Лlышъхьэу Тхьакlущынэ Аслъан. Ащ иlофшlэн хэлэжьагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, федеральнэ инспектор шъхьаlэу Лlыlужъу Адам, республикэм и Премьер-министрэу Къумпlыл Мурат, хэбзэухъумэкlо къулыкъухэмрэ муниципальнэ гъэпсыкlэ зиlэ къэлэ ыкlи район администрациехэмрэ япащэхэр, нэмыкlхэри.

Шъачэ щыкlощт кlымэфэ Олимпиадэм имэшlозэlэпых (Эстафетэу) мэзаем и 3-м Адыгеим къэсыщтым Адыгеим зэрифэшъуашэу зыфигъэхьазырынымкlэ, цlыфхэр бэу зыщызэрэугъоирэ чlыпlэхэм, транспортым, социальнэ мэхьанэ зиlэ псэуалъэхэм ящынэгъончъагъэ къэухъумэгъэным пае lофтхьабзэу зэхащэхэрэм шlуагъэу къатырэр джыри нахь гъэлъэшыгъэнымкlэ непэ lофхэм язытет зыфэдэм къызэрэугъоигъэхэр апэ тегущыlагъэх. Мыщ фэгъэхьыгъэу къэгущыlагъ УФ-м щынэгъончъагъэмкlэ ифедеральнэ къулыкъу и Гъэlорышlапlэу АР-м щыlэм ипащэу Олег Селезневыр. Тикъэралыгъо щыкlощт Олимпиадэр дунаим щыпсэурэ цlыфхэм, спортыр зикlасэхэм агу шlукlэ къинэжьыным пае УФ-м и Президент хэбзэухъумэкlо къулыкъухэм пшъэрылъ гъэнэфагъэхэр къызэрафишlыгъэхэр, ахэр шlокl имылэу Адыгеим зэрэщагъэцэкlэщтыр пэублэм ащ къыlуагъ. Къэлэхэу Волгоградрэ Пятигорскэрэ къащыхъугъэ террористическэ актхэм къагъэлъэгъуагъ щынэгъончъэным иlофыгъохэм джыри нахь лъэшэу унаlэ атебгъэтын зэрэфаер. Олимпиадэ джэгунхэр зыщыкlощтхэ чlыпlэм республикэр пэблагъэу зэрэщысыр ыкlи ащ къыхэкlыкlэ субъектым пшъэдэкlыжьэу ыхьырэри зэрэнахь иныр О. Селезневым къыхигъэщыгъ. Олимпиадэм имэшlозэlэпых зэрыкlощт гъогур щынэгъончъэу щытынымкlэ, нэмыкl лъэныкъохэмкlи республикэм ихэбзэухъумэкlо къулыкъухэм lофышхо зэрашlагъэр, пшъэрылъэу къафагъэуцугъэхэр зэшlуахынхэм зэрэфэхьазырхэр пытагъэ хэлъэу пащэм къыlуагъ.

АР-м хэгъэгу кlоцl lофхэмкlэ иминистрэу Александр Речицкэм къызэриlуагъэмкlэ, щылэ мазэм и 25-м къыщегъэжьагъэу зипэщэ министерствэм иlофышlэхэм гъэлъэшыгъэ шlыкlэм тетэу къулыкъур ахьы. Мэзаем и 3-м мэшlозэlэпыхыр зэрыкlощт гъогум пчэдыжьым къыщегъэжьагъэу автомобильхэр щызекlонхэ алъэкlыщтэп, джащ фэдэу гъогунапцэхэм автотранспортыр къытырагъанэ хъущтэп. Адыгеим къихьэрэ машинэхэр полицием икъулыкъушlэхэм ауплъэкlухэзэ ашlыщт, ащ пае гъогу-патруль къулыкъум ипост тедзэхэр чlыпlэ заулэмэ атырагъэуцощтых.

— Тицlыфхэр зыфэе чlыпlэхэм якlолlэнхэмкlэ пэрыохъухэр зэрэщыlэщтхэр мыщ дэжьым къыхэгъэщыгъэн фае, ау ахэм тызэхашlыкlыныэ тэгугъэ. Сыда пlомэ тшlэрэр зэкlэ зыфэгъэхьыгъэр ахэм ящынэгъончъагъэ къэухъумэгъэныр ары, — къыlуагъ министрэм.

УФ-м ошlэ-дэмышlэ lофхэмкlэ и Министерствэ и Гъэlорышlапlэу АР-м щыlэм илlыкlо мы лъэныкъомкlэ lофэу ашlагъэм изэфэхьысыжьхэм, пшъэрылъэу зыфагъэуцужьыхэрэм къызэрэугъоигъэхэр ащигъэгъозагъэх.

Олимпиадэм имэшlозэlэпыхэу Адыгеим къынэсыщтыр щынэгъончъэу зэхэщэгъэным пае республикэм ихэбзэухъумэкlо къулыкъухэм lофышхо зэрашlагъэр, ау ащ дакlоу хэукъоныгъэ е щыкlагъэ горэхэр щыlэхэмэ, дэгъэзыжьыгъэнхэ зэрэфаем АР-м и Лlышъхьэ анаlэ тыраригъэдзагъ.

— Мэзаем и 3-м гъэлъэшыгъэ шlыкlэм тетэу зэкlэми lоф тшlэныр, ащ дакlоу тицlыфхэм ящынэгъончъагъэ къэтыухъумэныр типшъэрылъ шъхьаl. lофтхьабзэр зэрэзэхащагъэм ымыгъэразэхэрэри къахэкlынхэ ылъэкlыщт, ахэм тадэгущыlэн, мэхьанэу мыщ иlэр къагурыдгъэlон фае. Мэхьанэшхо зиlэ спорт lофтхьабзэм имэшlозэlэпых республикэм щыпсэухэрэм агу шlукlэ къинэжьыныр ары зэкlэмэ анахь шъхьаlэр, — къыlуагъ Тхьакlущынэ Аслъан.

Зэхэсыгъом хэлэжьагъэхэр нэмыкl lофыгъохэми ахэплъагъэх, унэшъо гъэнэфагъэхэр ашlыгъэх.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Союзми деlэнэу ыгъэгугъагъ

АР-м и Лlышъхьэу Тхьакlущынэ Аслъан зэлъашlэрэ тхакlоу, АР-м и Общественнэ палатэ, тхакlохэм я Союз ятхьаматэу Мэщбэшlэ Исхьакъ тыгъуасэ ригъэблэгъагъ.

Общественнэ палатэм иlофхэм, тхакlохэм яорганизацие зызэхащагъэр илъэс 80 зэрэхъурэм ахэр атегущыlагъэх. Мэщбэшlэ Исхьакъ lофыгъоу зыгъэгумэкlыхэрэм ягугъу къышlызэ, Интернет нэкlубгъо Общественнэ палатэм иlэныр игъоу зэрилъэгъурэр къыlуагъ, ащ пае компьютер техникэкlэ адеlэнхэу къыкlэлъэlугъ. Джащ фэдэу тхакlохэм яорганизацие чъэпыогъу мазэм июбилей хагъэунэфыкlыщт. Ащкlи lэпыlэгъу ящыкlагъ.

Тхьакlущынэ Аслъан АР-м и Общественнэ палатэ иlофшlэн зэригъэразэрэр, ащ тхьаматэм ишlушlэгъабэ хэлъэу зэрилъытэрэр пстэумэ апэу къыхигъэщыгъ, амалэу яlэмкlэ ялъэlухэр зэрафагъэцэкlэщтхэр къыlуагъ.

Джащ фэдэу лъэпкъ lофхэм, Адыгеим итхакlоу, нэмыкl цlыф цlэрыlоу щымыlэжьхэм яшlэжь гъэлъэпlэгъэнымкlэ шlэгъэн фаехэм атегущыlагъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

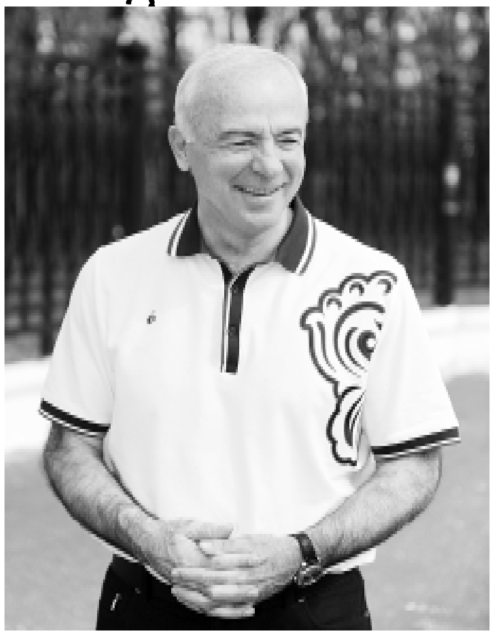

Олимпиадэм ипэгъокIэу

Шъачэ щыкIощт Олимпиадэр шIэхэу къызэIуахыщт. Олимпийскэ машIор Адыгеим къылъыIэсынкIэ бэп къэнэжьыгъэр. Я XXII-рэ Олимпиадэ джэгунхэу 2014-рэ илъэсым Шъачэ щыкIощтхэм ямашIо гъогуонэшхо къыкIугъ. Субъект 83-мэ ар къазэпырахи, километрэ мин 65-м ехъурэ гъогууанэ къызэпичыгъ. Шъачэ къыпэблэгъэ Адыгеир мэшIо зэIэпыхынымкIэ аужырэу щыт. Олимпиадэ машIор нэбгырэ мин 44-мэ хэгъэгум щызэIэпахынэу янасып къыхьыгъ.

Олимпиадэ машIом изэIэпыхынэу Урысыем щыкIорэм кIымэфэ Олимпиадэ джэгунхэм ятарихъкIэ анахь гъогуонэ кIыхьэ къыкIугъ. Олимпиадэ машIор зэкIэгъэнэгъэныр Ижъырэ Грецием хабзэ щыхъугъагъ.

Зевс машIор къышIозытыгъуи, цIыфхэм язытыгъэ Прометей лIыхъужъныгъэу зэрихьагъэр ащ агу къыгъэкIыжьыщтыгъ. Джырэ джэгукIэхэм ятарихъкIэ Олимпиадэ машIор апэрэу 1928-рэ илъэсым Амстердам щызэкIагъэнэгъагъ. Зевс ичылысэу Олимпием дэтым дэжь Олимпиадэ машIор щызэкIэгъэнэгъэным ыкIи зичэзыу джэгунхэр зыщыкIощт къалэм ар лъыгъэIэсыгъэным яхьылIэгъэ гупшысэр апэрэу 1912-рэ илъэсым къахэзылъхьэгъагъэр Пьер де Кубертен ары. Амстердамскэ электроэнергетическэ компанием иIофышIэ 1928-рэ илъэсым Амстердам и Олимпийскэ стадион апэрэ Олимпиадэ машIор щызэкIигъэнэгъагъ. Джащ къыщегъэжьагъэу Олимпиадэ джэгунхэм ащ фэдэ хабзэр къащызфагъэфедэ.

Олимпиадэ машIом Адыгеим дахэу щыпэгъокIыщтых. Нарт Саусэрыкъо лIыхъужъныгъэу зэрихьагъэм ар пэджэжьэу агъэпсыщт. Адыгеим игерб Нарт Саусэрыкъо тешIыхьагъ. Иныжъхэм къашIуихьыгъэ машIор Нарт Саусэрыкъо ыIыгъ.

Олимпийскэ, Паралимпийскэ джэгунхэр къалэу ыкIи хэгъэгоу зыщыкIохэрэмкIэ, джащ фэдэу Олимпийскэ, Паралимпийскэ движениемкIэ хъугъэшIэгъэшхоу хъущтых. Хэгъэгухэмрэ чIыналъэхэмрэ зэрапхыхэзэ, олимпийскэ, паралимпйискэ шIуагъэхэм дунаим зыщягъэушъомбгъугъэным ахэр фэIорышIэх.

Олимпиадэ машIор Адыгеим щызэрахьанэу спортсмен цIэрыIо, республикэм лъэшэу щалъытэрэ нэбгырэ 60-мэ янасып къыхьыщт. Ахэм ахэтых Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан, СССР-м спортымкIэ изаслуженнэ мастерэу, 1972-рэ илъэсым Мюнхен щыкIогъэ Олимпиадэ джэгунхэм ячемпионэу, тIогъогогъо дунаимрэ Европэмрэ ячемпионэу, атлетикэ онтэгъумкIэ СССР-м тфэгъогогъо ичемпионэу Чыржьын Мухьарбый, Урысыем спортымкIэ изаслуженнэ мастерэу, Сидней щыкIогъэ Олимпиадэ джэгунхэм ячемпионэу, 2004-рэ илъэсым Афины щыкIогъэ

Олимпиадэм джэрз медалыр къыщызыхьыгъэу, щэрыонымкIэ дунаим, Европэм, Урысыем пчъагъэрэ ячемпион хъугъэ Сергей Алифиренкэр, Урысыем спортымкIэ изаслуженнэ мастерэу, дунаим гъогогъу 11-рэ ичемпион хъугъэ, дунаим и Кубок гъогогъуи 8-рэ къыдэзыхыгъэ, гъогогъу 19-рэ Урысые Федерацием самбэмкIэ ичемпион хъугъэ Хьасанэкъо Мурат, СССР-м спортымкIэ изаслуженнэ мастерэу, 1980-рэ илъэсым Москва щыкIогъэ Олимпиадэм джэрз медалыр къыщызыхьыгъэу, дзюдомкIэ Европэмрэ СССР-мрэ ячемпионэу, самбэмкIэ Европэмрэ СССР-мрэ ячемпионэу Емыж Арамбый, Урысыем изаслужен-

Москва щыкIогъэ Олимпиадэм джэрз медалыр къыщызыхьыгъэ Емыж Арамбый.

нэ тренерэу, Адыгэ Республикэм щэрыонымкIэ изаслуженнэ тренерэу Георгий Гуляйченкэр, СССР-м спортымкIэ изаслуженнэ мастерэу, дунаим имежконтинентальнэ Кубок тIогъогогъо къыдэзыхыгъэу, дунаим ичемпионэу, Европэм плIэгъогогъо ичемпион хъугъэ,

Урысыем спортымкIэ изаслуженнэ мастерэу, дунаим гъогогъу 11-рэ ичемпион хъугъэу, дунаим и Кубок гъогогъуи 8-рэ къыдэзыхыгъэу, гъогогъу 19-рэ Урысые Федерацием самбэмкIэ ичемпионэу Хьасанэкъо Мурат.

СССР-м дзюдомкIэ тфэгъогогъо ичемпион хъугъэ Лъэцэр Хьазрэт, Урысыем спортымкIэ изаслуженнэ мастерэу, дунаим и Кубок тIогъогогъо къыдэзыхыгъэу, Европэм щэгъогогъо ичемпион хъугъэ, самбэмкIэ Урысыем тфэгъогогъо ичемпион хъугъэ Алъхъо Сыхьатбый ыкIи нэмыкIхэр.

Олимпиадэ машIом ипэгъокIын тегъэпсыхьэгъэ Iофтхьабзэхэр хэгъэгум щыпсэурэ нэбгырабэхэмкIэ мэфэкI шъыпкъэ хъугъэх. Спортыр зикIэсэ нэбгырэ миллион пчъагъэхэр ашIуабэ дашIэу ащ фэдэ спорт зэнэкъокъухэм яжэх: Олимпиадэ джэгунхэр илъэсиплIым къыкIоцI зэ зэхащэх. Ащ фэдэ джэгунхэр зэхэпщэнхэр насыпыгъэу щыт, ау пшъэдэкIыжьышхуи пылъ. 1980-рэ илъэсым ыуж джыри Урысыем инасып къыхьыгъ ичIыгу ар щызэхащэнэу. Адыгеим щыпсэухэрэмкIэ мы Олимпиадэм мэхьанэшхо иI. Ятэжъ пIашъэхэм ячIыгужъ апэрэу ащ фэдэ джэгунхэр зэрэщыкIощтхэм ахэр рыгушхонхэ алъэкIыщт. Зэрэдунаеу адыгэхэм лъэпкъ культурэ, тарихъ баеу яIэм нэIуасэ зыфашIын, къушъхьэлъэ чIыпIэ дахэхэр зэрагъэлъэгъун алъэкIыщт. Шъачэ испортзал шъхьаIэ «ФыщткIэ» зэреджагъэхэм мэхьанэшхо иI.

— Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэмкIи, IэкIыб къэралыгъохэм арыс адыгэхэмкIи, Урысыем зэкIэ ис лъэпкъхэмкIи ащ мэхьанэшхо иIэщт. Лъэпкъ, дин зэгурыIоныгъэ, мамырныгъэ,

АР-м щэрыонымкIэ изаслуженнэ тренерэу Георгий Гуляйченкэр.

зыпкъитыныгъэ республикэм зэрилъым тэ тырэгушхо, — хигъэунэфыкIыгъ ТхьакIущынэ Аслъан.

Адыгеим и ЛIышъхьэ республикэм иволонтерхэу мы мафэхэм Шъачэ щылажьэхэрэм Адыгеим, республикэм ис лъэпкъхэм яшэн-хабзэхэм, ахэр зэгурыIохэу зэрэзэдэпсэухэрэм афэгъэхьыгъэу къафаIотэнэу афигъэпытагъ.

Я XXII-рэ кIымэфэ Олимпиадэ джэгунхэм ахэлэжьэщтхэм ыкIи ащ ихьакIэхэм Адыгеим фэгъэхьыгъэу нахьыбэу зэрагъэшIэн алъэкIыщт къэгъэлъэгъонэу «Урысые Федерацием ишъолъырхэм яэкспозицие» зыфиIорэм нэIуасэ зызыфашIыкIэ. Мэзаем и 7-м къыщегъэжьагъэу гъэтхапэм и 16-м нэс ащ Iоф ышIэщт. Экспозицием Адыгэ Республикэм истенд «ОнджэкъкIэ» щеджэщтых. Туризмэм къыщегъэжьагъэу, мэкъу-мэщым нэсэу республикэм иIофшIэн илъэныкъо пстэури ащ игъэкIотыгъэу къыщагъэлъэгъощт. Лъэпкъ культурэмрэ лъэпкъ шхыныгъохэмрэ мыщ анахьэу анаIэ щатырагъэтыщт. Олимпиадэм икультурэ программэ къагъэкIэрэкIэщт коллектив цIэрыIохэу «Налмэсым», «Ислъамыем», студент ансамблэу «Нартым», искусствэхэмкIэ Мыекъопэ еджапIэу N 1-м иорэдыIо ныбжьыкIэхэм, цIыф IэпэIасэхэм яIэшIагъэхэм, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей иэкспозициехэм. ПстэумкIи нэбгыри 150-м ехъумэ ятворчествэ ащ къыщагъэлъэгъощт.

Адыгэ Республикэм имодельер-дизайнер цIэрыIохэу СтIашъу Юрэрэ Макерова Сусаннэрэ яIэшIагъэхэм экспозициер къагъэбаищт. СтIашъу Юрэ Шъачэ щыкIощт Олимпиадэм фэгъэхьыгъэу шъошакIэхэр къыгъэхьазырыгъэх. Макерова Сусаннэ проектхэу «Адыгэм иун», «Валентин Юдашкиным иун» зыфиIохэрэм ахэлэжьэщт. Адыгэхэм яфольклоррэ ятарихърэ атехыгъэ шъошитIу ащи къыгъэхьазырыгъ.

— Сидизайн-студие джыдэдэм кIымэфэ коллекцие-2014-рэ зыфиIорэм Iоф дешIэ. Зы лъэныкъомкIэ, лъэпкъ культурэмрэ искусствэмрэ яIэпэцыпэхэр ахэм ащыгъэфедагъэх, ятIонэрэ лъэныкъомкIэ, джырэ модэм ахэр дештэх, — къыIуагъ Макерова Сусаннэ. — Шъуашэхэм лъэпкъ нэшанэ къязытырэ тхыпхъэхэр, гухьарэхэр IэкIэ ахэдыкIыгъэх.

Адыгеим лъэпкъ къашъомкIэ и Къэралыгъо академическэ ансамблэу «Налмэсым» хэтхэм Олимпиадэм илъэхъан концерти 4 къатыщт. Адыгеим лъэпкъ орэдхэмкIэ ыкIи къашъохэмкIэ и Къэралыгъо ансамблэу «Ислъамыер» Паралимпийскэ джэгунхэм якъызэIухын хэлэжьэщт. Къалэу Мыекъуапэ искусствэхэмкIэ икIэлэцIыкIу еджапIэу N 1-м иорэдыIо ныбжьыкIи 10 Урысыем икIэлэцIыкIу хор хэтхэу Олимпиадэ джэгунхэм язэфэшIыжьын тегъэпсыхьэгъэ Iофтхьабзэм хэлэжьэщтых.

Зэрэдунаеу ашIуабэ дашIэу тарихъымкIэ мэхьанэшхо зиIэщт хъугъэ-шIагъэр къызысыщтым ежэ. Шъачэ щыкIощт я XXII-рэ Олимпиадэ джэгунхэр, Олимпиадэм имашIо стадионышхоу «Фыщт» зыфиIорэм зыщызэкIагъэнэщтыр къэсынкIэ къэнэжьыгъэр мэкIэ дэд. Олимпиадэ джэгунхэр рэхьатэу зэхащэнхэмкIэ Адыгэ Республикэм ихэбзэухъумэкIо къулыкъухэми къатефэрэ пшъэрылъхэр агъэцакIэх.

МашIом пэгъокIыным къалэр фэхьазыр

Къихьащт мазэм и 3-м Олимпиадэм имашIо Мыекъуапэ къэсыщт. КIымафэ Олимпиадэ джэгунхэм ятамыгъэ шъхьаIэ тикъалэ иурамхэм къащырахьакIыщт, Мыекъуапэ мэшIозэIэпыхым иаужырэ къэуцупIэ ыпэщт. Сыдэущтэу республикэм икъэлэ шъхьаIэ ащ зыфигъэхьазырыра? Мы упчIэм муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ «Къалэу Мыекъуапэ» ипащэу Александр Нароиным джэуапэу къыритыгъэр къытлъигъэIэсыгъ къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ администрацием игъэIорышIапIэ испециалист шъхьаIэу Ольга Перепелицынам.

— КъэкIощт блыпэм машIор Мыекъуапэ къынэсыщт. Зыгъэхьазырынхэр сыдым нэсыгъэха?

— МэшIозэIэпыхым тикъалэ зэрэхэлэжьэщтым мэхьанэшхо иI. Сицыхьэ телъэу къэсIон слъэкIыщт мы хъугъэ-шIагъэр анахь гум къинэжьыщтмэ, анахь къахагъэщыщтмэ ащыщэу Мыекъуапэ итарихъ зэрэхэхьащтыр. Мэзаем и 3-м дунаим щыпсэурэ пстэоу Олимпиадэм итамыгъэ шъхьаIэ лъыплъэрэмэ анаIэ республикэм икъэлэ гупчэ тетыщт. Арышъ, тикъалэ нахь дэгъоу ядгъэлъэгъуным, мэшIозэIэпыхыр тэрэзэу редгъэкIокIыным мэхьанэшхо яI. Ащ зыфэдгъэхьазырыныр пэшIорыгъэшъэу едгъэжьагъ. Шышъхьэlу мазэм Мыекъуапэ иадминистрацие зэхэщакIо комитет щыдгъэпсыгъ. Ащ ипшъэрылъыр — мэшIозэIэпыхым изыфэгъэхьазырын зэхищэныр ыкIи зэрэкIорэм лъыплъэныр ары. Лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкIэ IофшIэныр рагъэкIокIыгъ. АпэрэмкIэ, къэлэ гъогухэу пхъэкъоIыгъэхэр зэрыкIощтхэр дгъэтэрэзыгъэх. Гъогухэм ащыщхэр республикэм икъэлэ шъхьаIэ ипроектэу гъогушхохэм ягъэцэкIэжьын куу тегъэпсыхьагъэм къыхиубытэу агъэкIэжьыгъэх. Ащыщхэм машэхэр ащагъэсэижьыгъэх. «Олимпийскэ гъогур» гъогурыкIоныр щынэгъончъэнымкIэ кълыкъум иIофышIэхэм къаплъыхьагъ: ахэм игъоу альэгъугъэм къыпкъырыкIэу гъогу тамыгъэхэр агъэкIэжьых, машинэхэр зэрэкIохэрэр шапхъэхэм атетэу къашIыхьэх. Анахьэу тынаIэ зытедгъэтырэр — Iофыгъом хэлэжьэщтхэм ыкIи еплъыщтхэм ящынэгъончъагъ. Мы лъэныкъомкIэ хэбзэухъумакIохэм тадэлажьэ. Типшъэрылъ анахь шъхьаIэхэм ащыщ къалэм «олимпийскэ мэфэкIышхом» игуэзэхашIэ щягъэгъотыгъэныр. ПхъэкъоIыгъхэр зэрыкIощтхэр гъэкIэрэкIэгъах пIоми хъущт: машIор зыщахьыщт урамхэм, джащ фэдэу Лениным ыцIэ зыхьырэ гупчэм, къэлэ паркым, республикэ шыкъэгъэчъапIэм ыкIи стадионэу «ЗэкъошныгъэM» Олимпиадэм инэпэеплъхэр апалъагъэх. МэшIозэIэпыхым еплъыщтхэм апае быракъ цIыкIухэр ашIыгъэх. «Олимпийскэ гъогууанэм» къыхиубытэрэ урамхэм ятеплъэ зыми къызэIигъахьэ хъущтэп. Ащ пае псэолъэшIынхэр зыщыкIохэрэ чIыпIэхэр къызэрэшIыхьагъэхэр, чэужъыхэр тегъэтэрэзыжьых. ПсэупIэхэм ащыщхэм агупэхэр хьытыу хэушъхьафыкIыгъэхэмкIэ итэхъох. Олимпийскэ машIом ипэгъокIын къалэр фэхьазырэу пIон плъэкIыщт, аужырэ гъэхьазырынхэр тэшIыжьых.

— МашIор къалэм къызщысыщт мафэм культурнэ программэ къыдыхэлъытагъа?

— Республикэ шыкъэгъэчъапIэу машIом зыщыпэгъокIыщтхэм, Лениным ыцIэ зыхьырэ гупчэм творческэ купхэм якъэгъэлъэгъонхэр ащыкIощтых. Iофтхьабзэхэм яаужырэр республикэ стадионым щызэхащэщт. Къэгъэлъэгъон анахь шъхьаIэр ыкIи анахь гъэшIэгъоныр ащ къыщатыщт.

— Мэзаем и 3-м транспортыр сыдэущтэу зекIощта?

— Пхъэкъозехьэхэр зэрыкIощтхэ гъогухэр а мафэм зэфэшIыгъэщтых. ЦIыфхэр къэзыщэкIырэ транспортым изекIуакIи а уахътэм къыриубытэу зэхъокIыгъэщт. Къалэм икъэбарлъыгъэIэс амалхэм ыкIи исайт мыщ фэгъэхьыгъэ унашъор ыкIи къэбарыр арагъотэн алъэкIыщт. Автомобильхэр зезыфэхэрэм анаIэ тезгъэты сшIоигъу — машIор зыщахьыщт урамхэм ямашинэхэр къатырагъэуцохэ хъущтэп. Ар тэрэзэу къагурыIонэу водительхэм лъэIу афысиI, сыда пIомэ зэкIэри зытегъэпсыхьагъэр Iофтхьабзэм хэлэжьэщтхэмрэ еплъыщтхэмрэ ящынэгъончъагъ.

— ШIоигъоныгъэ зиIэ пстэуми Олимпиадэм имашIо алъэгъун алъэкIыщта?

— Ары. Мыекъуапэ щыпсэухэрэр зэкIэ мы Iофтхьабзэ иным ыкIи мэхьанэшхо зиIэм хэлэжьэнхэу къезгъэблагъэхэ сшIоигъу. Ар лъэшэу гъэшIэгъоны — Олимпиадэм итамыгъэ шъхьаIэ плъэгъунур, Олимпийскэ джэгунхэм яхабзэ, дунэе спортивнэ зэкъошныгъэм уахэщагъэу зэхэпшIэныр, тизыкIыныгъэ ыкIи тикъалэ урыгушхоныр насыпыгъ. Олимпиадэм имашIо зэрифэшъуашэу тыпэжъугъэгъокI ыкIи а мафэр Мыекъуапэ щыпсэухэрэм зэкIэми ащымыгъупшэнэу орэхъу.

Къэбарыр хэутыным фэзыгъэхьазырыгъэр ***МЭЩЛЭКЪО Саид.***

ЗЕКIОНЫР

Гъогухэр агъэкъабзэх

Республикэм игъогухэу къушъхьэхэм апхырыкIыхэрэр хьакIэхэр гупсэфэу зэрарыкIощтхэм фэхьазырых. Осыр ыкIи мылыр зытехъорэ чIыпIэхэр игъом аукъэбзых, зыгъэпсэфакIохэм якIуапIэхэми уякIолIэшъунэу щытых.

КIымафэм идэхэгъу. Осыр дэгъоу кушъхьэтхыхэм ателъ, ахэм къячъэхынхэр зикIасэхэр зыгъэпсэфыгъо мафэхэм ащызэIокIэх. Адыгэ Республикэм зекIонымрэ зыгъэпсэфыпIэхэмрэкIэ и Комитет макъэ къызэригъэIурэмкIэ, нахьыбэу къакIохэрэр Адыгеим къыпэблэгъэ шъолъырхэм ащыпсэухэрэр ары. Ащ фэдэ уахътэм кIымафэ гъогухэм атет машинэхэм япчъагъэ хэхъо, арышъ, гъогухэми нахь афэсакъых, ахэр щынэгъончъэнхэм анаIэ тырагъэты.

«Адыгеяавтодорым» иIофышIэхэм къызэраIорэмкIэ, гъогубгъухэм уадэхынышъ, автомобильхэр зыщыбгъэуцун чIыпIэхэр агъэнэфагъэх ыкIи аукъэбзыгъэх.

Лэгъо-Накъэ пштэмэ, осэу ащ телъым икууагъэ сантиметрэ 80-м ехъу, метритIу фэдиз хъоу зытелъ чIыпIэхэри иIэх.

(Тикорр.).

ЯIофшIэн зэрэзэхащэрэр къафаIотагъ

Урысые Iофтхьабзэу «Студенческий десант» зыфиIорэм къыдыхэлъытагъэу республикэм ит апшъэрэ еджапIэхэм юридическэ факультетхэм ащеджэрэ студентхэм сэнэхьатэу къыхахыгъэм елъытыгъэу Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI Iофхэмкlэ и Министерствэ иIофшIэн зэрэзэхищэрэм бэмышIэу нэIуасэ фашIыгъэх.

Мы мафэхэм Адыгэ къэралыгъо университетым истудентхэр АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ идежурнэ часть щыIагъэх, ащ ипащэу, полицием иподполковникэу Юрий Волковыр ныбжьыкIэхэм къапэгъокIыгъ, мыщ щылэжьэрэ къулыкъушIэхэм яIофшIэн зэрэзэхащэрэр, пшъэрылъэу яIэхэр къафиIотагъ. Мыекъуапэ игъогухэм атехъухьэхэрэр, гъогурыкIоным ишапхъэхэр зыукъохэрэр зэрагъэунэфыхэу, видеолъыплъэнымкIэ яIофшIэн щагъэфедэхэрэр студентхэм нэрылъэгъу къафэхъугъэх. Юрий Волковым къызэриIуагъэмкIэ, непэрэ мафэм Мыекъуапэ видеокамерэ 12 дэт. Ахэр къалэм игъогу шъхьаIэхэм, цIыфхэр анахьэу зыщыжъот чIыпIэхэу вокзалым, бэдзэршIыпIэхэм атырагъэуцуагъэх. Джащ фэдэу, спутниковэ зэпхыныгъэм исистемэу «Глонасс» зыфиIорэр студентхэм къарагъэлъэгъугъ. Непэрэ мафэм ащ фытегъэпсыхьэгъэ патруль автомобили 155-рэ къулыкъушIэхэм яI. Ахэр зыдэщыIэ чIыпIэхэр зэрагъэунэфышъурэм ишIуагъэкIэ, дежурнэ частым къытеогъэ цIыфэу къиныгъо ифагъэр зыдэщыIэ чIыпIэм елъытыгъэу автомобилэу нахь пэблагъэр агъакIо. КъулыкъушIэхэр хъугъэшIагъэр къызщыхъугъэ чIыпIэм елбэтэу нэсых, IэпыIэгъу афэхъух.

Дежурнэ частым ипащэ студентхэр зэрэщигъэгъозагъэмкIэ, зэкIэмкIи дежурствэр зыхьырэ смени 4 яI, сменэ пэпчъ нэбгыри 3 хэт. Чэщ-зымафэм Iоф зышIэрэ къулыкъушIэхэм зызэрагъэпсэфынэу щытыр сыхьати 3 ныIэп. Ахэм зызыщагъэпсэфырэ чIыпIэр студентхэм къарагъэлъэгъугъ. КъулыкъушIэхэм яIофшIэн зыфэдэр ежь студентхэми агъэунэфыгъ, нэбгырэ пэпчъ сменэм ипащэ ичIыпIэ исын амал иIагъ.

НыбжьыкIэхэм анахь ашIогъэшIэгъоныгъэхэм ащыщ къэбарлъыгъэIэс базэ зыкIым Iоф зэришIэрэр. Ежь ишIоигъоныгъэкIэ Iофтхьабзэм къекIолIагъэхэм ащыщ къулыкъушIэхэм ауплъэкIугъ. Хьапсым дэсыгъэмэ, административнэ протоколхэр тельымэ ыкIи ащ лъэхъухэмэ нэгъэупIэпIэгъу заулэкIэ компьютерым къытыритхагъэх.

(Тикорр.).

Шъукъетэгъэблагъэ!

Мэзаем и 1-м сыхьатыр 3-м ехъулIэу Аскъэлэе гурыт еджапIэм къетэгъэблагъэх 2003-рэ илъэсым нэс ар къэзыухыгъэхэр.

ЗэхэщакIо комитетыр.

ШIЭНЫГЪЭЛЭЖЬЫМРЭ ЕПЛЪЫКIЭХЭМРЭ

Олимпиадэр мамырныгъэм илIыкIу

Гуманитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтэу КIэрэщэ Тембот ыцIэкIэ щытым ишIэныгъэлэжьэу, тхакIоу Едыдж Батырай Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкIощтхэм мэхьанэу яIэм зыкъызэриIэтырэм къытегущыIэ тшIоигъоу телъэIугъ.

— Дунаишхом тет цIыфхэр Олимпиадэм зэфещэх, нэIуасэ зэфешIых, — еIо Едыдж Батырай. — Мамыр щыIакIэм уасэу иIэр Олимпиадэ джэгунхэм къахэщы. Спортым щызэнэкъокъух, ащ зауи, бани хэлъэп. ТекIоныгъэр зышIуахьыгъэр чемпион хъугъэм екIуалIэшъ, фэгушIо. Ащ фэдэ зекIуакIэм цIыфым игушъхьэ кIуачIэ егъэпытэ.

— Тыркуем укъыщыхъугъ, илъэсыбэрэ Германием ущыпсэугъ. Олимпиадэ джэгунхэм уяплъэу къыхэкIыгъэба?

— Спорт зэнэкъокъухэм сяплъынэу синасып къыхьыгъэп, хэкум щыпсэурэ адыгэмэ медалэу къыдахырэмэ защызгъэгъуазэщтыгъ. Тыркуем къикIырэ адыгэ спортсменхэми сакIэупчIэщтыгъ. Къэбар гушIуагъохэм сарыгушхощтыгъ.

— Шъачэ щыкIощт Олимпиадэм сыда узэригъэгупшысэрэр? Олимпиадэр орыкIэ сыда?

— Мамырныгъ, цIыфыгъ — джары Олимпиадэр. Зэо-банэхэр зыщымыкIогъэ хэгъэгу дунаим темытэу шIэныгъэлэжьмэ агъэунэфыгъ. Олимпиадэм политикэшхор «къыщезыфэкIыхэрэм», ежьхэм яIофыгъохэр зыгъэцакIэ зышIоигъохэм спортышхом зэрар къыфахьы. Мамырныгъэм имашIо Олимпиадэм щагъэнэфы. Олимпиадэм имашIо Мыекъуапэ щызэрахьащт,ар дунэе къэбар зэрэхъущтым сегъэгушIо. Адыгэ Республикэм икъэлэ шъхьаIэ Iофтхьабзэр зэрэщыкIощтым осэшхо иI. ТызэгурыIоу, рэхьатэу тиреспубликэ тызэрэщыпсэурэр ащ къеушыхьаты.

— Батырай, шIэныгъэлэжьхэмрэ Олимпиадэ джэгунхэмрэ язэпхыныгъэхэм уиеплъыкIэхэр къяпIуалIэ сшIоигъу.

— Тэ, шIэныгъэлэжьхэм, тарихъым ехьылIэгъэ къэбархэр цIыфмэ алъыдгъэIэсыныр типшъэрылъ. Шъачэ адыгэхэр нахьыпэкIэ зэрэщыпсэущтыгъэхэр, щыIакIэу щыряIагъэр титхылъхэм къащытэIуатэх. Институтэу Iоф зыщысшIэрэм ишIэныгъэлэжьхэм тхыгъэу яIэр бэ. КъэкIощт уахътэмрэ блэкIыгъэ лIэшIэгъухэмрэ зэтпхыхэзэ тапэкIэ тызэрэлъыкIотэщтым непэ тегупшысэ. Опсэу, Олимпиадэр!

— ШъуигухэлъышIухэр къыжъудэхъунхэу шъуфэсэIо.

— Тхьауегъэпсэу.

Сурэтым итыр: **Едыдж Батырай.**

ТИЗЭIУКIЭГЪУ ГЪЭШIЭГЪОНХЭР

МашIор зыхьыщтхэм ащыщ

Сэкъатныгъэ зиIэхэм я Олимпиадэ джэгунхэм гъогогъуи 3 ахэлэжьэгъэ Валерий Пономаренкэр Мыекъуапэ щэпсэу. Дышъэ, тыжьын, джэрз медальхэр спорт щэрыонымкIэ зэнэкъокъухэм къащыдихыгъэх. Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкIощтхэм ямашIо Мыекъуапэ щызыхьыщтхэм ар зэращыщыр къыдэтлъыти, гущыIэгъу тыфэхъугъ.

— Сырэгушхо Олимпиадэм имашIо иэстафетэ сызэрэхэлэжьэщтым, — къеIуатэ Валерий Пономаренкэм. — Адыгэ Республикэм спортсмен цIэрыIуабэ щагъэсагъ, ахэми машIор Мыекъуапэ щызэрахьаныр яфэшъуашэу сэлъытэ.

— Олимпиадэ джэгунхэм сыда анахьэу ахэплъагъо пшIоигъор?

— Адыгэ Республикэм зэкъошныгъэр щагъэлъапIэ, мамырэу щэпсэух. Олимпиадэ джэгунхэр заохэм апэшIуекIох. Сыфай сыд фэдэрэ хэгъэгуи мамырэу щыпсэунхэу. Тиреспубликэ спорт псэолъакIэхэр щашIых, ащкIэ ти ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан тыфэраз, гъэзетымкIи «тхьауегъэпсэу» есIожьы сшIоигъу. Адыгеим испортсменхэр Шъачэ щыкIощт зэнэкъокъухэм ахэмылэжьэщтхэми, тиреспубликэ ыцIэ дахэкIэ зыгъэIущтхэр тиIэх — ахэр культурэм иIофышIэхэр арых. Тиунагъо спортыр щагъэлъапIэ. Олимпиадэр зэрэкIощтым телевизорымкIэ тылъыплъэщт, гъэзетхэм тяджэщт.

— Шъачэ щыкIощт Олимпиадэр угу къызэринэжьыщт шIыкIэр нахь къыхэбгъэщы сшIоигъу.

— Адыгэмэ ятарихъ чIыгу Олимпиадэ джэгунхэр дэгъоу щыкIонхэу сыфай. Тиреспубликэ иблэкIыгъи, инепэрэ щыIакIи хьакIэхэм нахьышIоу зэрашIэщтхэм сицыхьэ телъ. Тикультурэ ибайныгъэ къызыщагъэлъэгъощт Олимпиадэр тарихъым шIукIэ къыхэнэжьыщт, щысэ зытырахыщтхэм Адыгеир ащыщэу сэлъытэ. Ащ фэдэ зэгъэпшэнхэр гум икIыжьыхэрэп.

Сурэтым итыр: **Олимпиадэ джэгунхэм ячемпионэу Валерий Пономаренкэр иIахьылхэм, спортыр зикIасэхэм ахэт.**

ТИЗЭДЭГУЩЫIЭГЪУХЭР

КъызыщызэIуахыщт мафэм ежэх

<u>ТелефонкIэ къатыгъ.</u> Адыгеим идинлэжьхэр мы мафэхэм Шъачэ щыIэх. Олимпиадэ джэгунхэм ахэлэжьэщтхэм ахэр аIокIэх, тиреспубликэ икультурнэ программэ зэрэгъэпсыгъэщтым Iоф дэзышIэхэрэм гущыIэгъу афэхъух.

— Динлэжьхэу Шъхьэлэхъо Ибрахьим, Хьэсани Мыхьамэт, Хъунэго Гъияс, Къанэкъо Рэмэзан тикуп хэтых, — къеIуатэ Нэпсэу Нихьад. — Адыгэ унэу Шъачэ къыщызэIуахыщтым тыщыIагъ. КIэрмыт Мухьдин, ШъэуапцIэкъо Аминэт, нэмыкIхэм таIукIагъ. IэкIыб хэгъэгухэм цIыфыбэ къарыкIыгъ. Тикультурэ, диныр зэрэтылэжьырэм къакIэупчIэх. Спортым щыцIэрыIохэм якъэбархэри ашIогъэшIэгъоных. ЗыгъэпсэфыпIэхэр дахэу ашIыгъэх. Олимпиадэр къызыщызэIуахыщт мафэм тежэ.

ФУТБОЛ ЦIЫКIУР

Олимпиадэм ащытекIонхэу афэтэIо

Урысые Федерацием икIэлэеджакIохэм футбол цIыкIумкIэ язэнэкъокъу илъэс къэс хэгъэгум щэкIо. Адыгэ Республикэр зэIукIэгъухэм ахэлажьэзэ, гъэхъагъэхэр ащешIых. Анибжьхэм ялъытыгъэу командиплIымэ ешIэгъухэм зафагъэхьазырыгъ. Мыекъопэ стадионэу «Юностымрэ» псэупIэу Тульскэмрэ пэшIорыгъэшъ зэIукIэгъухэр ащызэхащэщтых.

Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ, Адыгеим физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет, республикэм футбол цIыкIумкIэ ифедерацие зэнэкъокъум икIэщакIох. 2002 — 2003-рэ, 2000 — 2001-рэ илъэсхэм къэхъугъэ кIалэхэр щылэ мазэм и 29 — 30-м Тульскэ щешIэщтых. 1998 — 1999-рэ, 1996 — 1997-рэ илъэсхэм къэхъугъэхэр щылэ мазэм и 31-м ыкIи мэзаем и 1-м стадионэу «Юностым» щызэнэкъокъущтых. Апэрэ чIыпIэхэр къыдэзыхыхэрэр Урысыем и Къыблэ шъолъыр икIэух зэIукIэгъухэу Ейскэ щыкIощтхэм ахэлэжьэщтых. — Спорт псэуалъэу Адыгеим иIэхэр нахьыбэ зэрэхъугъэхэм ишIуагъэкIэ, кIымафэми футбол ешIэгъухэр зэхэтэщэх, — къытиIуагъ тиреспубликэ физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет итхьаматэу Хьасанэкъо Мурат. — Командэхэм ухьазырыныгъэ дэгъу къагъэлъэгъонэу тэгугъэ.

КIэлэеджакIохэм спортым гъэхъагъэу щашIырэр Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкIощтхэм фагъэхьы. Непэрэ кIэлэеджакIохэм Олимпиадэ джэгунхэм ячемпион хъущтхэр къахэкIынкIи пшIэхэщтэп.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail: adygvoice@mail.ru

ЗыщаушыхьатыгъэрЗ:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4000
Индексхэр 52161 52162
Зак. 212

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр
МэщлIэкъо Саид

ПшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
ЖакIэмыкъо Аминэт